

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De sponsalibus & matrim. Consilium DXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

2 Covar. d. confil. 152. n. 4. Adrian. & Covar. locis supra citatis. * Quæ quidem sponsalia in majus vinculum non transferunt, per subsequutam ex intervallo munusculorum hinc inde missionem: quia annuli, monilia, aliaque similia munera æquivocum & incertum signum continent; & magis sub arrationem, vel simplicem donationem inducunt, Paulus Paris. confil. 55. Attingam n. 42. vol. 4. quàm matrimonium constituunt aut probant, c. 1. & ibi Canonista De matrim. contracto contra interd. Ecclesie.

3 Quibus omnibus addimus contracti matrimonii cogitationem hic assumi non posse; ob id, quod hæc verba clandestinè prolata proponantur, non coram Parocho, & testibus, nec præcedentibus proclamationibus: cujus generis contractus pro matrimonio accipi non potest, secundum salubre decretum Concilii Tridentini, Sess. 24. c. 1. de reformat. quod cujuscumque generis homines inhabiles reddit ad contrahendum matrimonium, qui aliter, quam præfente Parocho aut alio sacerdote de ipsius parochi, seu ordinarii licentia, & duobus ad minus testibus matrimonium contrahere attentant; hujusmodique contractum irritum & nullum decernit.

4 Ad secundam quæstionem, an prædictum decretum Conc. Tridentini annullans & irritans clandestinum contractum matrimonii, ad sponsalia quoque clandestina de futuro porrigendum sit? Dicimus quod, cum verba decreti de sponsalibus non loquantur, ad illa porrigenda non sint, Ignat. Lopez in addit. ad pract. crimin. Bernar. Diaz c. 73. de illis qui interf. cland. nuptiis; tametsi alias generaliter constitutum sit, nullius momenti esse sponsalia, ubi matrimonium est nullum, l. Oratio De sponsal. & prohibito aliquo, prohibita censentur ea omnia, per quæ ad prohibitum pervenitur, Bald. in d. l. Oratio. Quemadmodum in eam sententiam extat Congregationis Cardinalium declaratio his verbis: Decretum Concilii (Sess. 24. c. 1. de reformat. matrim.) annullat tantummodo contractus matrimonij per verba de præfenti clandestinè contracti: sponsalia autem per verba de futuro relinquit in terminis juris communis; præterquam quod per copulam sponsalia de futuro non transeant in matrimonium. Extrat apud Ignat. Lopez loco supra citato. Neque enim eadem est ratio constituendæ nullitatis, aut inefficaciæ, propter clandestinitatem in sponsalibus de futuro, quæ est in sponsalibus de præfenti: cum in illis aperta sit via ex poenitentia, vel qualicumque dissensu, vel utriusque, vel alterutrius tantum, recedendi. Nam ab illis, multis ex causis, recedere licet, vel mutuo consensu, etiam si jurata sint, c. 2. c. de illis de sponsal. D. Thomas 2. 2. q. 89. artic. 9. Covar. d. part. 2. c. 6. vel ex dissensu alterutrius. Quamvis enim cum non subest iusta causa dissensus, sine mortali peccato, (quia fides contractus non servatur) à sponsalibus alter invito altero recedere non possit, eatenusque ut ejus conscientia tangatur, quis urgeri possit, ut promissum matrimonium contrahat, etiam per censuras Ecclesiasticas, c. Ex literis Sylvani De sponsal. D. Thomas in 4. distinct. 27. q. 2. toleratur tamen in foro pertinacia ejus, qui ad extremum in ea persistit, & contractus observandi necessitas remittitur

propter libertatem, quæ in matrimonio contrahendo requiritur; cum coactiones difficiles soleant habere exitus, c. Requisivit De sponsalate Covar. in d. Epit. prima part. cap. 4.

De quo in proposito minus dubitandum est; ob id, quod sponsa matrem his futuris nuptiis contradicentem habeat, metuaturque ex sequenti matrimonio sine ejus consensu contracto incidere in penam: constitutionis Cæsareæ Majestatis, adversus eos promulgatæ, qui invitis parentibus ac propinquis contrahunt; & sic justam recedendi ab his sponsalibus causam habeat: cum etiam sub ea conditione, Si parentibus placuerit, contractum matrimonium nullius sit momenti, si parentibus displiceat, c. Super eo De condit. appes. In proposito igitur, nisi sponsa ultro consentire, & decreto Concilii Tridentini se conformare velit ad extremum urgeri non poterit: ideoque sponsa, saltem interveniente auctoritate Iudicis (quod tutius esse videtur, Gloss. in d. c. de illis) libertas eligendi alterius matrimonii permittenda est.

Ad tertiam quæstionem, an si præcedentibus prædictis sponsalibus de futuro postea accedent sponsalia de præfenti huic matrimonio clandestinè, non secundum formam dicti decreti contracto majus aliquod robur insit; & an virtute hujusmodi sponsalium de futuro & præfenti, se invicem cogere possint ad solemnizationem matrimonii? Respondemus, quod progressus in vitio clandestinitatis nihilo magis ratum faciat matrimonium adversus decretum Concilii, inhabilitantis personas ad clandestinè contrahendum matrimonium. Ita ut quemadmodum separatim nec clandestina sponsalia de futuro, nec clandestina sponsalia de præfenti, secundum ea, quæ prædicta sunt, vinculum juris omnino obligatorium habent, ita nec conjuncta habere possint.

Quare nec in eo majus vinculum constitui debet, quod quarto loco proponitur, de literis B. ad A. scriptis, continentibus confessionem, quod amicis suis dixerit, quod alium in maritum non acciperet, nec accipere posset quàm ipsum; nec in subscriptione literarum A. ad B. mularum continente hæc verba, *Wye ghetrouwen Man* / hoc est, *fidelis meus maritus*. Nam hærent & illa de finibus clandestinitatis, propter quam Concilium matrimonio effectum juris detrahit. Sic ut in proposito themate nihil occurrat, ex quo firmum juris vinculum constitui possit, quo hi A. & B. se invicem ad progressum, aut solemnizationem matrimonii cogere possint.

De sponsalibus & matrim.

S V M M A R I V M.

Sponsalia clandestina.

1. Matrimonium coram proprio Parocho contrahendum.
2. Matrimonia clandestina hodie sublata.
3. Sponsalia clandestina an hodie sublata.
4. Sponsalia de futuro quæ sint.
5. Sponsalia de futuro an deservere liceat.

CONSILIVM DXXV.

IN causa matrimonialis controversia, quæ coram Venerabili Domino Officiali Gandensi acta & peracta est, & jam ad incudem judicii deducta, inter Joannem de S. Actorem; & Dominicellam

cellam Mariam B. Ream, is est status, ut si veteribus Canonibus, (qui clandestina matrimonia etiam si per omnia non pro ratis, pro veris tamen habent, sic ut praesens indissolubile vinculum iniciant, c. 2. c. 3. *de clandestin. despons.*) adhuc locus esset, nulla esset dubitatio, quin Actoris intentio iudicari deberet optimè fundata, ex propria Rea confessione, quā confitetur se Actori fidem suam Christianam dedisse. Important enim haec verba purum, praesens & absolutum matrimonium in reciproca antecedente Actoris simili fidei datione, c. *Si inter de sponsal.* Nemo enim sana mentis, & recte intelligentiae aliter haec verba accipere posset, c. *Ex literis 1. De sponsalib.* Et quamvis Rea horum verborum sensum, ex adjecto obscurare, ad alium intellectum detorquere & pertrahere conetur; quasi illa conditionaliter, & cum restrictione protulerit: in obscuritate tamen illius, quod id sit, quod Rea id referat, deficiente illius probatione, à claris fidei datae verbis recedendum non esse videtur.

Ceterum cum ea nunc sit ex Concilii Tridentini circa contractum matrimonii iuris reformatio, *Sess. 24. c. 1. De reformat. matrim.* ut nullum sit matrimonium aliter, quam coram proprio Parocho contractum, quantumvis etiam praesentibus & claris verbis, publicè ac palam contractum; sit, ut ex his, quas Actor proponit matrimonialibus promissionibus, non possit concludere ad sponsalia de praesenti, neque ad illorum solemnizationem. Iuris enim auctoritas istis sic sine Parocho, sine testibus in loco privato (ut Actor proponit) utrimque datis, promissionis omne vinculum detrahit, & ipsos contrahentes ad eodem modo contrahendum matrimonium inhabiles reddit. * Ita ut nunc clandestina matrimonia ferè omnia abolita sint; & nisi in praesentia Parochi, cum aliquo iuris vinculo quibuscumque etiam verbis, etiam interposito juramento, contrahi non possint. Quod unicuique, & certum est Rea refugium, adversus Actoris intentionem; ut nihil illi necesse sit descendere ad distortam illam interpretationem ex verborum adjectione: cum nulla tam clara, aut indubitata verba proferri possint, non futura, sed praesentia sponsalia per se importantia, ex quibus iniciatur indissolubile vinculum matrimonii; si sine prolata extra formam per Concilium Tridentinum propositam.

Et frustra sanè laborat Actor, dum contendit Concilium Tridentinum de matrimoniis, non de sponsalibus loqui, & sic sponsalia suo loco, hoc est veteribus canonibus cuncta relicta; quod etiam comprobatur ex decreto Synodi provincialis Mechliniensis, *sub tit. De sponsalib. & matrim.* quo cavetur in sponsalibus servanda esse, quae ex dispositione iuris communis, & in matrimoniis, quae per Concilium Tridentinum decreta sunt. Et si enim id verissimum sit, & per Congregationem Reverendissimorum Dominorum Cardinalium ad interpretationem difficultatum ex decretis Concilii Tridentini exorientium constitutorum aperiuntibus verbis sit declaratum, quod dictum Concilium tantummodo annullet contractus matrimonii per verba de praesenti clandestinè factos; sponsalia autem per verba de futuro relinquat in

Conf. Wamelf. Tom. II.

terminis iuris communis, ita ut illa nunc quoque contrahi possint etiam sine Parocho, eodem quo olim modo & forma: ea tamen consideratio huc applicari non potest. Neque enim agit aut concludit Actor ex sponsalibus de futuro ad dandam fidem matrimonialem non ad contrahendum, sed ad solemnizandum ex sponsalibus de praesenti, per verba de praesenti prolata contractis; quae nihil aliud sunt, quam matrimonium. Atque ita Actor in significatione verbi fallitur.

Proprie dicta sponsalia continent promissionem de futuro, l. 1. D. *De sponsalib.* ex quibus Actor non agit, cum neque se neque Ream proponat habuisse voluntatem contrahendi de futuro, sed de praesenti. Sed etsi hoc concedatur (quod tamen contra intentionem propriam concedendum non videtur, l. *Non omnis si cert. per.* ut ex his verbis si non utiliter contractum dici possit matrimonium, propter dicti decreti prohibitionem, saltem dicantur contracta sponsalia de futuro, & eatenus teneat Actoris intentio, & conclusio ex illa dictae Congregationis interpretatione, & Synodi Mechliniensis declaratione, quod circa sponsalia nihil sit immutatum ex iure veteri, quo contractis sponsalibus de futuro rectè agi potest ad hoc, ut matrimonium secundum praecedentes promissiones de futuro contrahatur; cum fides sit servanda, & per Iudicem cogi possint ad coram proprio Parocho contrahendum matrimonium, etiam qui sine Parocho sibi invicem de futuro fidem matrimonialem dederunt, d. c. *Ex literis De sponsalib. Martinus Aspilcueta Navarrus in c. Novit. in princ. nu. 4. De iudic. ** hoc tamen semper verum manet, quod Rea invita non possit cogi ad ulteriùs in fide data progrediendum; hoc est ad contrahendum, solemnizandumque matrimonium. Et si enim hac in re causativa possit esse coactio, praecisa tamen non est: ut moneri quidem per Iudicem possit, ut pergat, & si refragetur, vel detrectet, excommunicari possit; si tamen obdurato animo malit excommunicationem potius si finire, quam matrimonium contrahere, debet in patientia tolerari, & poenitentiae subiaci, c. *Sicut De sponsalib.* etiam sub iuramento de futuro sponsalia contraxisset, c. *Requisivit eod. tit. Franc. Marcus decis. 521. parte 1.* Possit quidem Rea de fide non servata puniri, & Actori ad interesse & injuriarum reparationem condemnari, si ad hoc actum esset: sed extremà coactione contra libertatem matrimonii, quae plenissima esse debet, ad contrahendum matrimonium invita cogi non debet, DD. in d. c. *Requisivit, gloss. fin. & ibi DD. De despons. impub. eleganter Ioan. Bapt. Ferret. consil. 171. Queritur numquid.* Ex his causis movemur, cur minus pro praefato huius causae Actore, qui nos consulit, respondere possimus in tam aperta illi repugnante hac in re iuris dispositione.

De Sponsalibus, & matrim.

S V M M A R I V M.

Sponsalia de futuro.

1. Sponsalia de futuro qui contraxit cogi potest ad solemnizationem matrimonii.
2. Sponsaliorum fama non infert probationem matrimonii.
3. Confessio patris omne genus probationis superat.

§ 2

4. Inva.